

आर्कषिक adj. f. °की = आर्कषेण चरति P. 4, 4, 9.
 आर्कषिन् (von कर्ष् mit आ) 1) adj. an sich ziehend. — b) °र्षिणी f.
 = आर्कषिणी Wils.
 आकलन (von कल् mit आ) n. 1) das Binden. — 2) das Zählen TRIK. 3, 3, 230. H. an. 4, 159. MED. n. 166. — 3) das Wünschen H. an. MED. 3, 3, 230. H. an. 4, 159. MED. n. 166. — 3) das Wünschen H. an. MED. 3, 3, 230. H. an. 4, 159. MED. n. 166.
 आकल्प (von कल्प् mit आ) m. 1) Anwendung, Anfügung (कल्पन) TRIK. 3, 3, 274. H. an. 3, 440. MED. p. 15. — 2) Schmuck, Putz, Zierath AK. 2, 6, 8, 1. TRIK. H. 635. an. 3, 439. MED. आकल्पपरिचर्या MBH. 3, 13373. °साधन RAGH. 17, 22. 18, 51. ŚĀH. D. 54, 12. 17. — 3) Krankheit, Unwohlsein VIKR. (LENZ) 93, 16. Falsche Lesart für आकल्प्य.
 आकल्पक (wie eben) m. 1) Sehnsucht TRIK. 3, 2, 28. H. an. 4, 3. — 2) Freude H. an. — 3) Ohnmacht H. an. — 4) Finsterniss H. an. — 5) Knoten H. an. — आकल्पक MED. k. 175.
 आकल्प्यम् (von 2. अ + कल्प) adv. bis zum Ende eines Kalpa KATHĀS. 22, 26.
 आकल्प्य (von 3. अ + कल्प) n. Unwohlsein, Krankheit H. 463. — Vgl. आकल्प 3.
 आकल्प्यक m. s. आकल्पक.
 आकशायिर् patron. von अकशाय (3. अ + कशाय, कषाय?) gaṇa शुधादि zu P. 4, 1, 123.
 आकष (von कष् mit आ) m. P. 4, 4, 9, v. l. 5, 2, 64, v. l. Probiertstein ÇABDAR. im ÇKDR. — Vgl. निकष.
 आकषक (von आकष) adj. = आकषे कुशलः der mit dem Probiertstein umzugehen versteht P. 5, 2, 64, v. l.
 आर्कषिक (wie eben) adj. f. °की = आर्कषेण चरति P. 4, 4, 9, v. l.
 आकस्मिक (von अकस्मात्) adj. gaṇa विनयादि zu P. 5, 4, 34. unvorhergesehen, unerwartet, plötzlich eintretend Suçr. 1, 89, 21. त्रासस्वाकस्मिकं भयम् H. 321. आकस्मिकत्व Sch. zu NĀJĀ-S. 4, 22.
 आकाङ्क्ष (von काङ्क्ष् mit आ) adj. verlangend, wünschend; gramm. eine Ergänzung (zur Vervollständigung des Sinnes) erfordernd: तिङ् ein verbum finitum, das ein anderes verbum finitum (einen zweiten Satz) zur Vervollständigung des Sinnes erfordert P. 8, 2, 96. 104. — Vgl. आकाङ्क्षा.
 आकाङ्क्षा (wie eben) f. 1) Verlangen, Wunsch AK. 1, 1, 2, 27. भक्ताकाङ्क्षा च ज्ञायते Suçr. 2, 212, 2. तत्संगमाकाङ्क्षया AMAR. 41. — 2) das Erfordern einer Ergänzung (zur Vervollständigung des Sinnes): आकाङ्क्षा प्रतीतिपर्यवसानविरहः ŚĀH. D. 8, 20. 17. BHĀSHĀP. 81. 83. Vgl. आकाङ्क्ष, आकाङ्क्ष्य, निराकाङ्क्ष, साकाङ्क्ष.
 आकाङ्क्षिन् (wie eben) adj. verlangend, wünschend, erwartend; am Ende eines comp.: अपाला° BHĀG. 17, 11. राज्ञो दर्शनाकाङ्क्षी R. 1, 20, 5. RAGH. 19, 57.
 आकाङ्क्ष्य (von आकाङ्क्ष) n. die Nothwendigkeit einer Ergänzung zur Vervollständigung des Sinnes P. 3, 4, 23.
 आकायि (von चि mit आ) m. Scheiterhaufen Vop. 26, 174. आकायमग्निं चिन्वीत P. 3, 3, 41, Sch.
 आकाय्य (von कि mit आ) adj. begehrenswerth, wünschenswerth: भेज्ञानसौ बृहद्विवस्य राय आकाय्यस्य द्वावेन पुरुतोः RV. 4, 29, 5.
 1. आकार (von कर्, करोति mit आ) m. Form, Gestalt, äussere Erscheinung AK. 3, 4, 164. H. an. 3, 521. MED. r. 116 (आकार ist nur ein

Druckfehler). NIR. 7, 6. ÇĀK. 103, 18. RAGH. 1, 15. जगत्प्रतिभयाकारं दुष्प्रेक्ष्यं चामवत्तदा SUND. 2, 25. जमदग्निम् — पावनालोकमाकारं तपसामिव KATHĀS. 10, 204. अन्नर्विषमया क्षेता बहिश्चैव मनोरमाः । गुञ्जफलसमाकारा येषितः परिकीर्तितः ॥ PAÑKĀT. I, 211. HIT. I, 87, v. l. ज्ञानाकार MADHUS. in Ind. St. 1, 13. Am Ende eines adj. comp. f. आ R. 1, 28, 24. RAGH. 12, 41. Sehr häufig von der äusseren Erscheinung eines Menschen, der Haltung, dem Ausdruck des Gesichts, insofern aus diesen auf die innere Stimmung geschlossen werden kann, AK. 3, 3, 15. 4, 164. H. 1513. an. MED. M. 7, 63. 67. 8, 25. 26. क्रोडति चाद्रुताकारैर्नयनभूविचोष्टितैः R. 4, 9, 48. MBH. 2, 2646. तामस्वस्थो तदाकारो मध्यस्ता वसुरिङ्गितैः N. (BOPP) 2, 5. उभयोराकारं विदित्वा ÇĀK. 14, 4. तपोवनानि निर्विकाराकारगतव्यानि Sch. zu ÇĀK. 8, 12. आकारं निगूक्यन् PAÑKĀT. 263, 3. गूढाकारेङ्गित RAGH. 1, 20. भवानपि संवृताकारमास्ताम् VIKR. 43, 5. आकारगुप्ति AK. 1, 1, 2, 34. आकारगोपन H. 314. आकारगूहन H. c. 89. विकृताकारा N. (BOPP) 13, 26. विस्मिताकाराः R. 3, 6, 13. साधसाकारं प्रच्छद्य PAÑKĀT. 9, 13. — Vgl. आकृति.

2. आकार (आ + कार) m. der Laut आ.

आकारण (von कर्, करोति im caus. mit आ) n. das Herbeirufen H. 261. तैश्च मणिभद्राकारणाय कश्चित्प्रेषितः PAÑKĀT. 237, 23. Auch f. °णा nach den Sch. zu AK. 1, 1, 5, 9. — Vgl. आकर्ण.

आकारणीय (wie eben) adj. herbeizurufen PAÑKĀT. 193, 14.

आकारवत् (von आकार) adj. 1) mit einer Gestalt versehen, verkörpert: आकारवत्या नीत्येव KATHĀS. 17, 50. — 2) wohlgeformt: बाक्वः N. 5, 5.

आकारिक adj. = आकारे नियुक्तः P. 4, 4, 69, Sch. Es ist wohl आकारिक zu lesen.

आकाल (2. आ + काल) m. die rechte Zeit, s. अनाकाल.

आकालिक (von आकाल) 1) adj. f. ई. a) keinen Zeitraum ausfüllend, nur einen Augenblick während, momentan P. 5, 1, 114. auch आकालिक, f. आ VArt. विद्युत्स्तनितवर्षेषु महैत्कानो च संस्रेवे । आकालिकमनद्यपमेतेषु मनुर्ब्रवीत् ॥ M. 4, 103. 105. 118. आकालिकः स्तनयितुः । आकालिको विद्युत् । उत्पत्त्यनन्तरं विनाशिनित्यर्थः P. 5, 1, 114, Sch. — b) nicht zur rechten, gewöhnlichen Zeit eintreffend: आकालिकं सपदि दुर्दिनम् MBH. 76, 5 (vgl. अकालदुर्दिनम् 2). आकालिको वीह्य मधुप्रवृत्तिम् KUMĀRAS. 3, 34. — 2) °की f. Blitz H. 1103. Vgl. अचिर्युति u. s. w. — Die Grammatiker leiten das Wort in der ersten Bedeutung von आकाल ab, indem sie आ wahrscheinlich in der Bedeutung von ein wenig auffassen.

आकाश (von काष् mit आ) n. NĀIGH. 1, 3. m. n. gaṇa अर्धर्चादि zu P. 2, 4, 31. SIDDH. K. 251, b, 1 (n. 251, a, 9). AK. TRIK. 3, 5, 13. H. In der vedischen Literatur nur m., in der klassischen nur n. zu belegen. 1) Licht, Helle; s. u. अनाकाश. — 2) freier Raum: आकाशं नः कुरु AIR. BR. 3, 42. मध्ये ऽङ्गुल्याकाशं करोति ÇAT. BR. 3, 3, 19. 4, 6, 9, 17. तयोर्वियतयोर्षो ऽन्तरेणाकाश आसीत्तदन्तरिन्नमभवत् 7, 1, 2, 23. 10, 5, 2, 11. 13, 5, 4, 15. 8, 4, 10. यश्चायमन्तरात्मनाकाशः 14, 3, 5, 6 (= BRH. ĀR. UP. 2, 3, 4). BRH. ĀR. UP. 1, 4, 3. आकाशनीकाशतदाम् (सरस्वतीम्) MBH. 3, 12552. सपर्वतवनाकाशाम् (पृथिवीम्) 15267. आकाशदेशमासाय N. 14, 10. आकाशास्तिकाय (bei den Gāina) zerfällt in लोकाकाश und अलोकाकाश COLEBR.